

Α.Τ.Ε.Ι ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: ΣΧΕΔΙΟ ΠΕΝΤΑΕΤΟΥΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΟΥ
ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΚΟΖΑΝΗΣ

ΣΙΝΔΟΣ 2006

Α.Τ.Ε.Ι ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗ ΑΝΔΡΕΑ
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΘΕΜΑ: ΣΧΕΔΙΟ ΠΕΝΤΑΕΤΟΥΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΟΥ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ
ΚΟΖΑΝΗΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΕΛΣΑ ΚΑΣΤΡΙΝΟΥ-
ΠΙΤΙΛΑΚΗ

ΣΙΝΔΟΣ 2006

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: σελ.1

ΠΡΟΛΟΓΟΣ: σελ.2

ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ: σελ.3-4

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΔΙΑ:

σελ.5

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ: σελ.6-8

Κατάσταση της βιβλιοθήκης σήμερα: σελ.7-8

Οικονομικοί πόροι: σελ.8

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΑΥΤΙΣΗΣ- ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΔΙΩΝ ΜΕ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΕΣ: σελ.9

ΒΑΣΙΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ: σελ.10

ΧΡΗΣΤΕΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ: σελ.11-13

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ: σελ.14-15

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: σελ.16-18

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΛΥΨΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ: σελ.19-20

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ: σελ.21

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ: σελ.22-25

Προσωπικό: σελ.23

Υλικό-Υπηρεσίες: σελ.24

Διαφήμιση: σελ.25

ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ: σελ.26-28

Υπηρεσία εξυπηρέτησης κοινού: σελ.26

Καταλογογράφηση, Ταξινόμηση υλικού: σελ.27

Παρακολούθηση και στατιστικός έλεγχος αποτελεσματικότητας υπηρεσιών και υλικού:

σελ.27-28

Συντήρηση και ανανέωση της σελίδας της βιβλιοθήκης: σελ.28

ΣΧΕΔΙΟ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ: σελ.29-30

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ: σελ.31-32

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: σελ.33

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η πρόταση που μου έγινε για την εκπόνηση του συγκεκριμένου θέματος, αρχικά που προξένησε μεγάλο ενθουσιασμό. Μέσα από τους έξι μήνες της πρακτικής μου άσκησης ήμουν βέβαιος ότι θα μπορούσα να μαζέψω με ευκολία όλο το υλικό και να διεκπεραιώσω με ευκολία την πτυχιακή μου εργασία. Προς μεγάλη μου όμως έκπληξη διαβάζοντας βιβλιογραφία και δουλεύοντας συγχρόνως ως ασκούμενος στην Βιβλιοθήκη του ΤΕΕ Κοζάνης μου δημιουργήθηκαν ερωτήματα που δεν τα είχα αρχικά σκεφτεί. Η ίδια η εργασία με παρακινούσε να οραματιστώ και να επεξεργαστώ ιδέες που μέσω ενός συγκεκριμένου σχεδίου θα οδηγούσαν την βιβλιοθήκη σε ανάπτυξη. Δεν ήταν πια ένα απλός σχεδιασμός που αφορούσε μόνο την πτυχιακή μου, Ήταν κάτι πολύ περισσότερο. Το σχέδιο ανάπτυξης που σιγά, σιγά δημιουργούσα με ωθούσε μέσω καθημερινής σκέψης και πρακτικής να ψάχνω τρόπους που θα βοηθούσαν πραγματικά την βιβλιοθήκη να προσφέρει καλύτερες υπηρεσίες. Μέσα λοιπόν στο διάστημα της πρακτικής άρχιζα να φέρνω εις πέρας μερικούς από τους στόχους που θα αναφέρω στο κύριο μέρος της εργασίας. Συγχρόνως αναζητούσα ιδέες που θα συνδυαζόταν με όσα είχα ήδη θέσει σε εφαρμογή έτσι ώστε αυτό που ξεκίνησε αρχικά ως πτυχιακή εργασία να γίνει οδηγός για την ανάπτυξη της Βιβλιοθήκης του ΤΕΕ Κοζάνης.

Μετά από συνεννόηση με την επιβλέπουσα καθηγήτρια της πτυχιακής μου εργασίας, αποφασίστηκε να ακολουθήσω το μοντέλο σχεδιασμού που βρίσκεται στη σελίδα 71 των σημειώσεων του μαθήματος Διοίκηση Βιβλιοθηκών του Έ εξαμήνου, για την περιγραφή του σχεδιασμού ανάπτυξης της Βιβλιοθήκης του ΤΕΕ Κοζάνης.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την Καθηγήτρια μου, Έλσα Κασρινού- Πιτιλάκη για την πρόταση του θέματος και για την βοήθεια που μου πρόσφερε στην διάρκεια εκπόνησης του. Ακόμα να ευχαριστήσω την αδερφή μου Κλειώ Παπαδοπούλου για την βοήθεια που μου προσέφερε στην δακτυλογράφηση.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η πρόταση που μου έγινε για την εκπόνηση του συγκεκριμένου θέματος, αρχικά που προξένησε μεγάλο ενθουσιασμό. Μέσα από τους έξι μήνες της πρακτικής μου άσκησης ήμουν βέβαιος ότι θα μπορούσα να μαζέψω με ευκολία όλο το υλικό και να διεκπεραιώσω με ευκολία την πτυχιακή μου εργασία. Προς μεγάλη μου όμως έκπληξη διαβάζοντας βιβλιογραφία και δουλεύοντας συγχρόνως ως ασκούμενος στην Βιβλιοθήκη του ΤΕΕ Κοζάνης μου δημιουργήθηκαν ερωτήματα που δεν τα είχα αρχικά σκεφτεί. Η ίδια η εργασία με παρακινούσε να οραματιστώ και να επεξεργαστώ ιδέες που μέσω ενός συγκεκριμένου σχεδίου θα οδηγούσαν την βιβλιοθήκη σε ανάπτυξη. Δεν ήταν πια ένα απλός σχεδιασμός που αφορούσε μόνο την πτυχιακή μου, Ήταν κάτι πολύ περισσότερο. Το σχέδιο ανάπτυξης που σιγά, σιγά δημιουργούσα με ωθούσε μέσω καθημερινής σκέψεως και πρακτικής να ψάχνω τρόπους που θα βοηθούσαν πραγματικά την βιβλιοθήκη να προσφέρει καλύτερες υπηρεσίες. Μέσα λοιπόν στο διάστημα της πρακτικής άρχιζα να φέρνω εις πέρας μερικούς από τους στόχους που θα αναφέρω στο κύριο μέρος της εργασίας. Συγχρόνως αναζητούσα ιδέες που θα συνδυαζόταν με όσα είχα ήδη θέσει σε εφαρμογή έτσι ώστε αυτό που ξεκίνησε αρχικά ως πτυχιακή εργασία να γίνει οδηγός για την ανάπτυξη της Βιβλιοθήκης του ΤΕΕ Κοζάνης.

Μετά από συνεννόηση με την επιβλέπουσα καθηγήτρια της πτυχιακής μου εργασίας, αποφασίστηκε να ακολουθήσω το μοντέλο σχεδιασμού που βρίσκεται στη σελίδα 71 των σημειώσεων του μαθήματος Διοίκηση Βιβλιοθηκών του Έ εξαμήνου, για την περιγραφή του σχεδιασμού ανάπτυξης της Βιβλιοθήκης του ΤΕΕ Κοζάνης.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την Καθηγήτρια μου, Ελσα Κασρινού- Πιτιλάκη για την πρόταση του θέματος και για την βοήθεια που μου πρόσφερε στην διάρκεια εκπόνησης του. Ακόμα να ευχαριστήσω την αδερφή μου Κλειώ Παπαδοπούλου για την βοήθεια που μου προσέφερε στην δακτυλογράφηση.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ

Οι απόψεις που θα αναλυθούν στην συνέχεια δεν είχαν αυτή τη μορφή ανέκαθεν. Βέβαια Ιδέες και οράματα για το τι πρέπει να προσφέρω ως βιβλιοθηκονόμος και ποια είναι η θέση μου ως επαγγελματίας στο κοινωνικό σύνολο, αποτελούσε συνεχές σκεπτικό στη διάρκεια των σπουδών μου. Όμως η ανάπτυξη τους με σχέδιο ήρθε μέσα στο διάστημα της πρακτικής μου άσκησης. Για πρώτη φορά ήρθα αντιμέτωπος άμεσα με καταστάσεις που ως τότε μόνο από τα βιβλία της σχολής είχα την δυνατότητα να τις γνωρίζω. Οι επιθυμίες του κοινού που καλούμουν να εξυπηρετήσω είχαν ως αποτέλεσμα να σκέφτομαι πως θα μπορούσα να προσφέρω ακόμα μεγαλύτερες υπηρεσίες από τις υπάρχουσες και να οδηγήσω την βιβλιοθήκη που εργαζόμουν σε σχέδιο ανάπτυξης.

Συνήθως η εκτίμηση που έχουν οι βιβλιοθηκονόμοι για την κοινωνική, πνευματική και πολιτισμική διάσταση του επαγγέλματος, αποτελεί τον βασικό άξονα των προσωπικών μου αξιών. Η βιβλιοθήκη είναι ένας οργανισμός που έχεις ως βασικό στόχο την προσφορά της πληροφορίας, χωρίς λογοκρισία, με το μικρότερο ή μηδαμινό κόστος. Σύμφωνα με τα παραπάνω θα συνεχίσω την σκέψη μου, ως προς τι θέλω να προσφέρω μέσω του επαγγέλματος μου.

Σε πολλές ακόμα βιβλιοθήκες παρατηρείται το φαινόμενο ότι δίνεται μεγαλύτερη βαρύτητα στην ιδιότητα της ως χώρου αποθήκευσης, παρά ως μέσω διακίνησης των πληροφοριών. Η εύρεση κοινού για την χρησιμοποίηση του υλικού της δεν κρίνεται αναγκαστική. Οι στόχοι τους επικεντρώνονται στο πως θα μπορούν μέσω λειτουργιών να αποθηκεύουν ευκολότερα περισσότερο υλικό, παρά στη γνωριμία του με χρήστες που πιθανώς θα ενδιαφέρονται γι' αυτό. Πρέπει ως βιβλιοθηκονόμοι να κάνουμε γνωστή την επιθυμία και ικανότητα μας να προσφέρουμε τις υπηρεσίες μας. Ακόμα να αποβάλλουμε το σκεπτικό ότι το κοινό της βιβλιοθήκης μπορεί να εξυπηρετηθεί μόνο από το ίδιο της το υλικό. Μέσω των καινούριων τεχνολογιών που εκμηδενίζουν τις αποστάσεις, πρέπει να δώσουμε την εικόνα στον χρήστη ότι μπορεί να βρει

πληροφορίες μέσω της βιβλιοθήκης, ανεξάρτητα από τον χώρο που αυτές βρίσκονται. Η λογική ότι η βιβλιοθήκη είναι απλά ένα κτίριο πρέπει να πάψει να υπάρχει. Μέσω του internet και συνεργασιών μεταξύ βιβλιοθηκών και οργανισμών, η πληροφορία μπορεί να παραχωρείται τον χρήστη χωρίς την παρουσία του στον κτιριακό της χώρο. Ο χρηματοοικονομικός παράγοντας που έχει εισέλθει και στον δικό μας χώρο πρέπει να αντιμετωπιστεί με σύνεση. Αν σε τελική ανάλυση αναγκαστούμε να επιβάλλουμε πληρωμή για τις υπηρεσίες μας, πρέπει να γίνει με τον απαραίτητο σχεδιασμό. Δεν έχει κανένα νόημα να αρχίσουμε να εισπράτουμε έσοδα από τις ήδη υπάρχουσες υπηρεσίες. Πρέπει αυτές να βελτιωθούν και να γίνουν πιο εύκολα προσβάσιμες για να δικαιολογίσουμε αυτό το μέτρο. Μα ειδική μέριμνα χρειάζεται να υπάρξει για ορισμένες ομάδες χρηστών. Σε φοιτητές για παράδειγμα το κόστος της χρήσης των υπηρεσιών μας πρέπει να σχετικά μικρότερο, από ότι σε έναν εργαζόμενο. Δεν πρέπει να αφήσουμε τα χρηματοοικονομικά συστήματα που μας επιβάλλονται, να αλλοιώσουν την υπόσταση της βιβλιοθήκης. Δεν πρέπει ποτέ η βιβλιοθήκη να γίνει ένας αμιγώς κερδοσκοπικός οργανισμός, αλλά να διατηρήσει το κοινωνικό του προφίλ και να μπορεί ο καθένας να τον χρησιμοποιεί.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΔΙΑ

Η βιβλιοθήκη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Κοζάνης όπως θα εξηγηθεί στη συνέχεια επηρεάζεται σημαντικά από εξωτερικούς παράγοντες, οι οποίοι δημιουργούν τόσο εμπόδια όσο και ευκαιρίες.

Καταρχήν οι υπάλληλοι της βιβλιοθήκης δεν έχουν την δυνατότητα να παραγγείλουν οι ίδιοι υλικό που χρειάζεται η βιβλιοθήκη. Προτάσεις μπορούν βεβαία να γίνουν, όμως αυτές περνάνε από συμβούλιο από τη Διοικούσα Επιτροπή του ΤΕΕ Κοζάνης και μετά γίνεται η παραγγελία. Αυτού του είδους η γραφειοκρατία καθυστερεί την παραλαβή απαιτούμενου υλικού, καθώς οι συνεδριάσεις της Διοικούσας Επιτροπής γίνονται μία φορά την εβδομάδα που σημαίνει ότι τόσο μπορεί να καθυστερήσει η απόφαση για την παραγγελία υλικού. Επίσης η δυνατότητα των μελών της διοικούσας επιτροπής να παραγγέλνουν άμεσα οι ίδιοι βιβλία που νομίζουν ότι χρειάζονται στην βιβλιοθήκη, χωρίς να ζητήσουν απαραίτητα τη γνώμη των βιβλιοθηκονόμων είναι ένα ακόμα εμπόδιο για την καλύτερη λειτουργία της υπηρεσίας. Ενδεικτικά μπορούμε να αναφέρουμε την παραγγελία αρκετών ξενόγλωσσων βιβλίων που από τότε που έφτασαν στα ράφια της βιβλιοθήκης, δεν χρησιμοποιήθηκαν ποτέ ή την αγορά βιβλίων που επικαλύπτονται. Η μη σωστή επικοινωνία των υπαλλήλων της βιβλιοθήκης με τα μέλη της Διοικούσας, δεν είναι αποτέλεσμα τόσο της μη θέλησης για επικοινωνία, όσο το ότι δεν έχουν εξηγηθεί με κατάλληλο τρόπο και σχέδιο οι ανάγκες που πρέπει να καλυφθούν για την εύρυθμη λειτουργία της βιβλιοθήκης. Σε αντίθεση ως ευκαιρία μπορούμε να θεωρήσουμε τις ημερίδες, συνέδρια που διοργανώνονται και τις μελέτες εκπονούνται από το ΤΕΕ Κοζάνης και τα μέλη του. Λόγω αυτών των διαδικασιών η βιβλιοθήκη μπορεί να βρει ευκαιρία για αγορά υλικού που θα καλύπτει τα θέματα των τρεχουσών δραστηριοτήτων του ΤΕΕ.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ

Η Βιβλιοθήκη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Κοζάνης στεγάζεται μαζί με την υπόλοιπη υπηρεσία του ΤΕΕ στο κέντρο της πόλης της Κοζάνης. Πριν από έξι χρόνια μεταφέρθηκαν σε ένα καινούργιο κτίριο. Στους δύο ορόφους αυτού του κτιρίου βρίσκονται οι διάφορες υπηρεσίες του Τεχνικού Επιμελητηρίου. Στον πρώτο όροφο βρίσκονται η γραμματεία, το γραφείο του προέδρου και του αντιπροέδρου, αίθουσα για συνεδριάσεις της Διοικούσας επιτροπής και αίθουσα για διάφορες άλλες εκδηλώσεις που διοργανώνονται υπό την αιγίδα του ΤΕΕ. Στον δεύτερο όροφο βρίσκονται διάφορες άλλες υπηρεσίες και ο χώρος της βιβλιοθήκης. Στην πραγματικότητα η βιβλιοθήκη αποτελείται από δύο αίθουσες. Στην πρώτη αίθουσα βρίσκεται ο χώρος υποδοχής των χρηστών της βιβλιοθήκης. Υπάρχουν ράφια όπου βρίσκονται βιβλία που ετοιμάζονται να εισαχθούν στον ηλεκτρονικό κατάλογο του ΤΕΕ. Επίσης βρίσκονται και οι τίτλοι περιοδικών που είναι συνδρομητής το ΤΕΕ Κοζάνης, τουλάχιστον των τελευταίων ετών. Στο χώρο αυτό γίνεται η εξυπηρέτηση του κοινού. Υπάρχουν τρεις καρέκλες και κανένα γραφείο. Έτσι είναι αντιληπτό ότι είναι πολύ δύσκολη η έστω και πρόχειρη ανάγνωση του υλικού για το οποίο ενδιαφέρονται οι χρήστες. Η βιβλιοθήκη με τις υπάρχουσες εγκαταστάσεις και μάλλον και σε μελλοντικές συνθήκες δεν θα μπορούσε να λειτουργήσει ως αναγνωστήριο, κυρίως λόγω του μικρού μεγέθους της. Η αίθουσα έχει περίπου εμβαδόν 50 τ.μ. και λίγο μεγαλύτερη είναι η άλλη αίθουσα, το βιβλιοστάσιο, που χρησιμοποιείται για την ταξίθεση του υλικού. Βέβαια η μικρή χωρητικότητα και του βιβλιοστασίου θα μας κάνει να αντιμετωπίσουμε μελλοντικά προβλήματα. Αν δεν γίνει γρήγορα απόσυρση του παλιού και πλέον μη χρήσιμου υλικού από τα ήδη ταξιθετημένα τεκμήρια, σε μια πενταετία ο χώρος του δεν θα είναι επαρκής. Το γεγονός ότι όλη η υπηρεσία του ΤΕΕ Κοζάνης μεταφέρθηκε στο κτίριο μόλις πριν από έξι χρόνια, καθιστά πρακτικά αδύνατη τη μεταφορά του σε κάποιο άλλο χώρο. Επίσης η βιβλιοθήκη πρέπει να βρίσκεται όσο πιο κοντά γίνεται με τις άλλες υπηρεσίες του ΤΕΕ, άρα

πρέπει να σκεφτούμε πως θα γίνει αναδιαμόρφωση των αιθουσών και ανακατανομή στην αποθήκευση και ταξινόμηση των τεκμηρίων που ήδη έχουμε.

Η βιβλιοθήκη άρχισε να λειτουργεί με βιβλιοθηκονόμο από το 1989, όπου άρχισε να ταξινομεί και να καταχωρεί τα βιβλία στο βιβλίο εισαγωγής αρχικά, και στη συνέχεια σε ένα είδος ηλεκτρονικού καταλόγου. Ως το 1999 ένα μεγάλο μέρος του υλικού της βιβλιοθήκης είχε περαστεί στον ηλεκτρονικό κατάλογο. Το 2000 όμως δημιουργήθηκε ένα πρόβλημα με το σύστημα που υποστήριζε τον κατάλογο με αποτέλεσμα να χαθεί ότι είχε περαστεί. Μετά από αυτές τις εξελίξεις η βιβλιοθήκη αποφάσισε να χρησιμοποιήσει το πρόγραμμα GEAC-ADVANCE για να καταχωρήσει το υλικό της και αυτό έπειτα να γίνεται προσβάσιμο μέσω της ιστοσελίδας opac.tee.gr. Ως το 2004 η βιβλιοθήκη του ΤΕΕ Κοζάνης δεν είχε προβεί σε αυτή την ενέργεια. Το αποτέλεσμα ήταν να μην μπορεί κάποιος να δει μέσω αναζήτησης στον ηλεκτρονικό κατάλογο το υλικό της βιβλιοθήκης. Αυτό δεν δυσκόλευε μόνο στην εξυπηρέτηση των χρηστών που έρχονταν αυτοπροσώπως για δανεισμό και χρήση υλικού αλλά και η συνολική συλλογή βιβλιοθηκών του ΤΕΕ δεν είχε στοιχεία για τα μοναδικά τεκμήρια που υπήρχαν μόνο στη βιβλιοθήκη της Κοζάνης.

Κατάσταση της βιβλιοθήκης σήμερα

Από τον Ιούλιο του 2004 άρχισε μια προσπάθεια για οργάνωση της βιβλιοθήκης σύμφωνα με τις γενικές απαιτήσεις των βιβλιοθηκών του ΤΕΕ. Έτσι άρχισε η καταχώρηση των τεκμηρίων που υπήρχαν στο βιβλιοστάσιο, του ήδη επεξεργασμένου υλικού, στον ηλεκτρονικό κατάλογο του ΤΕΕ. Έως σήμερα έχει γίνει η καταχώρηση 2050 περίπου τεκμηρίων και υπολείπονται ακόμα τουλάχιστον άλλα 1500 με 2000 για να ολοκληρωθεί η απογραφή του υλικού. Το διάστημα από Οκτώβριο

του 2005 ως τον Ιανουάριο του 2007 το προσωπικό της βιβλιοθήκης θα αποτελείται από δύο άτομα. Μια μόνιμη βιβλιοθηκονόμο και ένα επίσης βιβλιοθηκονόμο με σύμβαση ορισμένου χρόνου. Φυσικά στη διάθεση της βιβλιοθήκης βρίσκονται και άλλοι υπάλληλοι του Τεχνικού Επιμελητηρίου. Οι πληροφορικοί που κατά καιρούς φροντίζουν για τυχόν υπηρεσίες και προβλήματα που αφορούν χρήση υπολογιστών και δικτύου. Όμως η συμβολή τους στο έργο της βιβλιοθήκης περιορίζεται λόγω των υποχρεώσεων τους στη συνολική λειτουργία του Τεχνικού Επιμελητηρίου Κοζάνης.

Οικονομικοί πόροι

Το θέμα των οικονομικών πόρων είναι ίσως το λιγότερο ξεκάθαρο στοιχείο των εσωτερικών δυνάμεων της βιβλιοθήκης. Έξοδα όπως οι μισθοί των υπαλλήλων της βιβλιοθήκης, για την καθαριότητα, λογαριασμοί ρεύματος, χρήσης internet και συντήρηση τεχνολογικού εξοπλισμού (υπολογιστές, εκτυπωτές), δεν καλύπτονται από τον προϋπολογισμό της βιβλιοθήκης, αλλά από τον γενικό προϋπολογισμό του Τεχνικού Επιμελητηρίου Κοζάνης. Πιο άμεσα έξοδα όπως απόκτηση καινούργιου υλικού (βιβλία, περιοδικά, CD) καλύπτονται από ένα ποσό των 5000 ευρώ. Βέβαια συνήθως ούτε το 1/2 από αυτά τα χρήματα δεν ξοδεύεται για τις ανάγκες αυτές και αυτό κυρίως λόγω του γεγονότος ότι δεν υπάρχει συγκεκριμένο σχέδιο για το τι χρειάζεται να αποκτήσει η βιβλιοθήκη για να εμπλουτίσει τη συλλογή της. Οι οικονομικοί πόροι που διατίθενται για την λειτουργία της βιβλιοθήκης αν και περιορισμένοι, σίγουρα με τη σωστή στρατηγική θα μπορούσαν να βελτιώσουν σημαντικά τις υπηρεσίες που παρέχονται.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΑΥΤΙΣΗΣ

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΙ ΕΜΠΟΔΙΩΝ ΜΕ ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΕΣ

Μετά την ανάλυση του εξωτερικού και εσωτερικού περιβάλλοντος πρέπει να υπάρξουν τα εξής ερωτήματα. Μπορούν εμπόδια εσωτερικά και εξωτερικά να υπερσκελιστούν και μέσω των δυνάμεων και ευκαιριών που έχουμε να προχωρήσουμε στον σχεδιασμό που κρίνουμε αναγκαίο; Σε τι ενέργειες πρέπει να προχωρήσουμε για να ξεπεράσουμε ανασταλτικούς παράγοντες ανάπτυξης;

Η πρώτη ενέργεια που πρέπει να προβούμε είναι να εξηγήσουμε στον ευρύτερη υπηρεσία του ΤΕΕ Κοζάνης την κατάσταση της βιβλιοθήκης μέχρι σήμερα και τους λόγους ανάπτυξης της. Το πρόβλημα όπως διαπιστώνεται είναι η μη υπαρκτή στρατηγική και η έλλειψή της επικοινωνίας μεταξύ υπαλλήλων της βιβλιοθήκης και του οργανισμού όπου αυτήν ανήκει. Σημαντικά βήματα θα μπορούσαν να γίνουν χωρίς την αύξηση του προϋπολογισμού. Η οργάνωση του υλικού μόνο θα έδινε μία δυναμική για περαιτέρω ενέργειες όπως την διαφήμιση της υπηρεσίας . Με το ήδη υπάρχον υλικό θα μπορούσε να εξυπηρετηθεί μία ομάδα χρηστών που ως τώρα δεν είχαν αυτήν την δυνατότητα στην περιοχή της Δυτικής Μακεδονίας. Οι οικονομικοί πόροι αν και μικρής έκτασης, μέσω της πλήρους και με σχέδιο εκμετάλλευσής τους θα βοηθούσαν σημαντικά στην λειτουργία της Βιβλιοθήκης. Το εμπόδιο της γραφειοκρατίας, που θέλει τους υπαλλήλους της Βιβλιοθήκης να χρειάζονται την έγκριση της Διοικούσας Επιτροπής του ΤΕΕ Κοζάνης για αγορά και ρύθμιση των υπηρεσιών μπορεί να ξεπεραστεί. Η βιβλιοθήκη πρέπει να κάνει γνωστή την επιθυμία της να αναβαθμίσει το ρόλο της και να μπορεί να προσφέρει στο κοινωνικό σύνολο. Όπως φαίνεται ο σχεδιασμός ανάπτυξης της εξαρτάται κατά κύριο λόγο από τους βιβλιοθηκονόμους και το μόνο σοβαρό εμπόδιο είναι η δικιά τους αντίσταση στην αλλαγή της ήδη υπάρχουσας κατάστασης.

ΒΑΣΙΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Η αξιολόγηση εξωτερικού και εσωτερικού περιβάλλοντος της βιβλιοθήκης του Τεχνικού Επιμελητηρίου μας έχει δώσει στοιχεία για το ποια θα πρέπει να είναι η βασική αποστολή μας για το επόμενο χρονικό διάστημα. Βασικό μειονέκτημα της ίδιας της βιβλιοθήκης είναι το γεγονός ότι πέρα από τα μέλη του ΤΕΕ είναι σχετικά άγνωστη. Όμως το υλικό που συγκεντρώνει και χρησιμοποιεί για τις υπηρεσίες της είναι κατά ένα μεγάλο μέρος μοναδικό στην περιοχή της Δυτικής Μακεδονίας.

Σαν συμπέρασμα θα πρέπει να ορίσουμε ως βασική αποστολή για το επόμενο χρονικό διάστημα, την διαφήμιση της βιβλιοθήκης του Τεχνικού Επιμελητηρίου Κοζάνης.

Πρέπει η μεγαλύτερη αδυναμία της βιβλιοθήκης να χρησιμοποιηθεί σαν ευκαιρία και με συντονισμένες ενέργειες να δοθεί βαρύτητα στην προβολή της βιβλιοθήκης και των υπηρεσιών της.

ΧΡΗΣΤΕΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Τα τελευταία 16 χρόνια που η βιβλιοθήκη λειτουργεί με υπάλληλο βιβλιοθηκονόμο είχε ως πελάτες – χρήστες πολύ συγκεκριμένες ομάδες. Κατά κύριο λόγο την βιβλιοθήκη την χρησιμοποιούν μηχανικοί – μέλη του ΤΕΕ και ένα πολύ μικρό ποσοστό μαθητών και φοιτητών που ήταν μόνιμοι κάτοικοι της περιοχής της Κοζάνης και είχαν ακούσει από γνωστούς ή συγγενικά πρόσωπα για την ύπαρξή της. Σαν αποτέλεσμα έχουμε την πολύ μικρή κίνηση από άποψη χρηστών σε βαθμό που μπορεί να περνούν μέρες ολόκληρες και να μην χρησιμοποιηθεί το υλικό που βρίσκεται στα ράφια της. Αυτό το γεγονός επίσης δυσκόλεψε και καθυστερούσε τον εμπλουτισμό της ήδη υπάρχουσας συλλογής, με τη λογική ότι εφόσον δεν υπάρχει κοινό που να ζητάει τις υπηρεσίες της, ποιος ο λόγος για να προβαίνει η βιβλιοθήκη σε αγορές καινούργιου υλικού.

Αν και η βιβλιοθήκη του ΤΕΕ Κοζάνης πρέπει να εμπλουτίζεται με υλικό που να καλύπτει πρωτίστως τις ανάγκες των μελών του, πρέπει επίσης να προσπαθεί να εντοπίσει καινούριες ομάδες χρηστών που θα μπορούσε να εξυπηρετήσει. Ένα μεγάλο κομμάτι πιθανών χρηστών είναι οι φοιτητές που βρίσκονται και σπουδάζουν είτε στα ΤΕΙ Κοζάνης, είτε στις δύο Πολυτεχνικές σχολές που ιδρύθηκαν τα τελευταία χρόνια στην πόλη της Κοζάνης. Τα τμήματα που λειτουργούν στα ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας και θα μπορούσαν να αποτελέσουν χρήστες της βιβλιοθήκης του ΤΕΕ Δυτικής Μακεδονίας είναι τα εξής: 1) Βιοτεχνικού Σχεδιασμού

2) Γεωτεχνολογίας και Περιβάλλοντος

3) Ηλεκτρολογίας

4) Μηχανολογίας

5) Τεχνολογικής Αντιρύπανσης

6) Γενικό Τμήμα Θετικών Επιστημών

Το σύνολο των σπουδαστών σε αυτά τα τμήματα είναι 6500, την ώρα που τα μέλη του ΤΕΕ Κοζάνης είναι 1442. Η βιβλιοθήκη όπως

αναφέρθηκε και στο κομμάτι των εσωτερικών δυνάμεων, διαθέτει υλικό που να καλύπτει και τα έξι αυτά τμήματα. Έως σήμερα λίγοι ή μάλλον ελάχιστοι ήταν οι φοιτητές του ΤΕΙ Κοζάνης που γνώριζαν την ύπαρξη της βιβλιοθήκης του ΤΕΕ Κοζάνης. Η βιβλιοθήκη μας ότι θα μπορούσε να αποτελέσει την κυριότερη πηγή πληροφοριών για τα μαθήματα και τις εργασίες στη διάρκεια των σπουδών τους. Επίσης, οι φοιτητές των δύο Πολυτεχνικών Σχολών της πόλης της Κοζάνης: 1) Μηχανικών Διαχείρισης Ενεργειακών Πόρων.

2) Μηχανικών Πληροφορικής και Επικοινωνιών.

θα μπορούσαν σίγουρα να εξυπηρετηθούν από την βιβλιοθήκη μας. Η μεγάλη χρησιμότητα επίσης των υπηρεσιών μας σε αυτήν την ομάδα χρηστών έγκειται κυρίως στο γεγονός ότι καμία από τις δύο σχολές δεν έχει ακόμα οργανωμένη βιβλιοθήκη.

Η βιβλιοθήκη όμως πρέπει να γίνει γνωστή και σε ομάδες χρηστών όπως μαθητές και υπάλληλοι και επαγγελματίες που δεν ανήκουν στα μέλη του ΤΕΕ Κοζάνης. Μαθητές των Τεχνικών Επαγγελματικών Εκπαιδευτηρίων θα μπορούσαν να βρουν υλικό που θα τους χρησίμευε στη διάρκεια των μαθημάτων τους.

Η τελευταία, ίσως λιγότερο άμεση αλλά και μικρότερη σε ποσοστό ομάδα χρηστών, είναι οι χρήστες των υπόλοιπων βιβλιοθηκών που ανήκουν σε άλλα παραρτήματα του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας. Η συλλογή και οι κανόνες δανεισμού λειτουργούν με συλλογικό και κοινό τρόπο για κάθε χρήση βιβλιοθήκης του ΤΕΕ. Δηλαδή ένας χρήστης του ΤΕΕ Ανατολικής Μακεδονίας έχει τη δυνατότητα μέσω της συγκεκριμένης βιβλιοθήκης να ζητήσει τον δανεισμό υλικού που υπάρχει στη βιβλιοθήκη του ΤΕΕ Κοζάνης. Οι μηχανικοί κιόλας μπορούν και άμεσα χωρίς την μεσολάβηση της βιβλιοθήκης του παραρτήματος του ΤΕΕ όπου ανήκουν, να παραγγείλουν και να δανειστούν υλικό από κάθε βιβλιοθήκη ΤΕΕ.

Καταλήγοντας βλέπουμε ότι η πελατεία της βιβλιοθήκης του ΤΕΕ Κοζάνης μπορεί να διευρυνθεί θεαματικά. Από τους 1442 μηχανικούς –

μέλη του ΤΕΕ Κοζάνης και χρήστες της βιβλιοθήκης, το κοινό που θα μπορούσε άμεσα να χρησιμοποιήσει την βιβλιοθήκη υπερπολλαπλασιάζεται. Βέβαια αυτό θα δημιουργήσει και ερωτήματα αν μπορεί ή κυρίως αν έχει τη θέληση το προσωπικό της βιβλιοθήκης να βρεθεί αντιμέτωπο με τη δουλειά που αντιστοιχεί στην εξυπηρέτηση.

εξυπηρέτησής όσο γίνεται μεγαλύτερο αριθμό χρηστών. Για να φτάσουμε όμως ως εκεί πρέπει να οριστούν και να καταγραφούν οι αντικειμενικοί στόχοι της βιβλιοθήκης μας που φέρνοντάς τους εις πέρας θα φτόνουμε όλα και πιο κοντά στον επιθυμητό σκοπό. Όπως αναφέρεται πολύ εύστοχα στις σημειώσεις του μαθήματος Διοίκηση Βιβλιοθηκών της σχολής της Βιβλιοθηκονομίας, πρέπει να διατηρείται ισορροπία μεταξύ του τι είναι εφικτό και του τι είναι πραγματικά επιθυμητό (Πιτιλάκη, 2003). Αυτό σημαίνει ότι οι στόχοι πρέπει να είναι συγκεκριμένοι και πραγματοποιήσιμοι. Δεν έχει κανένα νόημα να θέτουμε στόχους που δεν έχουμε τη δυνατότητα να τους πραγματοποιήσουμε λόγω θέλησης, ικανότητας, ή έλλειψης απαραίτητου χρηματικού ποσού. Πρέπει να κινηθούμε από τους πιο απλούς και οικονομικούς στόχους και σταδιακά να κατευθυνώμαστε σε πιο πολύπλοκους και δαπανηρούς. Βέβαια αυτό δεν σημαίνει ότι δεν είναι εφικτή η πραγματοποίηση πολλών στόχων μαζί, αλλά χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή να κιναιμίσση προσεκτικά και να παρατηρούμε το πώς εξελίσσονται οι ήδη εν ενεργεία στόχοι. Είναι προτιμότερο να πραγματοποιούνται μικρότεροι στόχοι, παρά να είναι σε εξέλιξη και με αβέβαιο μέλλον, περισσότεροί και πιο εντυπωσιακοί. Έτσι θα ορίσουμε ως αντικειμενικούς στόχους της βιβλιοθήκης του Τεχνικού Επιμελητηρίου Κοζάνης τους εξής:

- 1) Καταγραφή του πλήρους υλικού της βιβλιοθήκης στον ηλεκτρονικό κατάλογο του ΤΕΕ (www.opac.gr)
- 2) Εμπλουτισμός της βιβλιοθήκης με υλικό για επιστημονικές περιοχές που δεν είναι σε ίδιο βαθμό ενημερωμένες σε σύγκριση με άλλες. Φυσικά το υλικό θα αφορά πάντα επιστημονικά πεδία συναφή με αυτά των μηχανικών.

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Ο σκοπός της βιβλιοθήκης απορρέει από την καινούρια βασική αποστολή που έχουμε ορίσει. Θέτουμε ως πρωταρχικό σκοπό την τοποθέτηση της βιβλιοθήκης του Τεχνικού Επιμελητηρίου Κοζάνης στη θέση που της ανήκει, κάνοντας γνωστές τις υπηρεσίες της και εξυπηρετώντας όσο γίνεται μεγαλύτερο αριθμό χρηστών. Για να φτάσουμε όμως ως εκεί πρέπει να οριστούν και να καταγραφούν οι αντικειμενικοί στόχοι της βιβλιοθήκης μας που φέρνοντάς τους εις πέρας θα φτάνουμε όλα και πιο κοντά στον επιθυμητό σκοπό. Όπως αναφέρεται πολύ εύστοχα στις σημειώσεις του μαθήματος Διοίκηση Βιβλιοθηκών της σχολής της Βιβλιοθηκονομίας, πρέπει να διατηρείται ισορροπία μεταξύ του τι είναι εφικτό και του τι είναι πραγματικά επιθυμητό (Πιτιλάκη, 2003). Αυτό σημαίνει ότι οι στόχοι πρέπει να είναι συγκεκριμένοι και πραγματοποιήσιμοι. Δεν έχει κανένα νόημα να θέτουμε στόχους που δεν έχουμε τη δυνατότητα να τους πραγματοποιήσουμε λόγω θέλησης, ικανότητας, ή έλλειψης απαραίτητου χρηματικού ποσού. Πρέπει να κινηθούμε από τους πιο απλούς και οικονομικούς στόχους και σταδιακά να κατευθυνόμαστε σε πιο πολύπλοκους και δαπανηρούς. Βέβαια αυτό δεν σημαίνει ότι δεν είναι εφικτή η πραγματοποίηση πολλών στόχων μαζί, αλλά χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή να κινούμαστε προσεκτικά και να παρατηρούμε το πώς εξελίσσονται οι ήδη εν ενεργεία στόχοι. Είναι προτιμότερο να πραγματοποιούνται μικρότεροι στόχοι, παρά να είναι σε εξέλιξη και με αβέβαιο μέλλον, περισσότεροι και πιο εντυπωσιακοί. Έτσι θα ορίσουμε ως αντικειμενικούς στόχους της βιβλιοθήκης του Τεχνικού Επιμελητηρίου Κοζάνης τους εξής:

- 1) Καταγραφή του πλήρους υλικού της βιβλιοθήκης στον ηλεκτρονικό κατάλογο του ΤΕΕ (www.opac.gr)
- 2) Εμπλουτισμός της βιβλιοθήκης με υλικό για επιστημονικές περιοχές που δεν είναι σε ίδιο βαθμό ενημερωμένες σε σύγκριση με άλλες. Φυσικά το υλικό θα αφορά πάντα επιστημονικά πεδία συναφή με αυτά των μηχανικών.

- 3) Υπηρεσίες. Διερεύνηση ποιες πρέπει να αναπτυχθούν, ποιες να καταργηθούν καθώς και ποιες καινούργιες να δημιουργηθούν
- 4) Πρόσληψη κατάλληλου προσωπικού για να δρομολογηθούν όλες οι απαιτούμενες αλλαγές και να δοθεί η δυνατότητα στην βιβλιοθήκη να αναπτυχθεί με ασφάλεια και συγκεκριμένο σχέδιο.
- 5) Διαφήμιση και Επικοινωνία με την κοινωνία και παρουσίαση της βιβλιοθήκης, των προοπτικών της και πως μπορεί μέσω των υπηρεσιών της να εξυπηρετήσει το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.

Οι στόχοι δόθηκαν με αυτήν την σειρά γιατί, κατά τη γνώμη μου, καθώς πηγαίνουμε στον επόμενο, τόσο πιο δύσκολη είναι η επίτευξή του. Βέβαια μπορούν και οι πέντε να διενεργούνται συγχρόνως με τον κατάλληλο σχεδιασμό. Μάλιστα θα έλεγα ότι είναι απαραίτητο να υλοποιηθούν όλοι μαζί για την καλύτερη λειτουργία της υπηρεσίας της βιβλιοθήκης του. Δεν χρειάζεται να ολοκληρωθεί η πλήρης καταγραφή του υλικού, που μπορεί να πάρει και πάνω από χρόνο για να διαφημίσουμε τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Ούτε πρέπει να αρχίζουν να τροποποιούνται οι υπηρεσίες, αμέσως μετά την πρόσληψη καταλληλότερου προσωπικού. Η επίτευξη αυτών των στόχων έγκειται στο γεγονός ότι η βιβλιοθήκη θέλει να αλλάξει και να προσελκύσει όλο και μεγαλύτερο κοινό για τη χρήση του υλικού της. Φυσικά η βιβλιοθήκη πρέπει να αρχίζει τις αλλαγές από τους πιο εύκολους και πιο οικονομικούς στόχους, αλλά η μη πραγματοποίηση ή καθυστέρηση στόχων όπως πρόσληψη προσωπικού ή διαφήμισης, θα φέρει γρήγορα ξανά μια περίοδο στασιμότητας και θα εγκλωβίσει ξανά την βιβλιοθήκη μέσα στον εαυτό της.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Οι υπηρεσίες που προσφέρονταν ως τώρα στη βιβλιοθήκη του ΤΕΕ Κοζάνης ήταν περιορισμένες και εξυπηρετούσαν έναν πολύ μικρό αριθμό χρηστών. Με αυτό τον σχεδιασμό ανάπτυξης της βιβλιοθήκης πρέπει να δούμε κατά πόσο μπορούμε να επεκτείνουμε ή και να δημιουργήσουμε καινούριες που να αντικατοπτρίζουν τόσο την διάθεση για αλλαγή και ανάπτυξη της βιβλιοθήκης, αλλά και να συμφωνούν και να συμπορευτούν με τις τεχνολογικές εξελίξεις που σίγουρα δεν πρέπει να αφήνουν αδιάφορη καμία βιβλιοθήκη.

Αρχικά υπηρεσίες, όπως ο δανεισμός 3 τεκμηρίων από την συλλογή της βιβλιοθήκης πλην πληροφοριακού υλικού και περιοδικών, θα παραμείνει όπως έχει. Υπό σκέψη είναι αν θα μπει κοστολόγηση στη χρήση του φωτοτυπικού ή των εκτυπωτών, καθώς ως τώρα για περιορισμένο αριθμό σελίδων (το πολύ 20-30), η χρήση τους γινόταν δωρεάν.

Σκοπός όμως όπως αναφέρθηκε αυτού το σχεδιασμού, είναι η προώθηση καινούριων υπηρεσιών συμβατές με τις τεχνολογικές εξελίξεις που επικρατούν. Έτσι θα πρέπει να γίνει αναφορά στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη του ΤΕΕ, η οποία θα μας δώσει ιδέες για δημιουργία καινούριων υπηρεσιών. Στην ιστοσελίδα του ΤΕΕ (www.tee.gr) βρίσκεται ψηφιοποιημένο ένα πολύ μεγάλο υλικό που επιβλέπει και δημιουργεί το ίδιο το Τεχνικό Επιμελητήριο. Μελέτες, Συνέδρια, Ημερίδες που εκπονήθηκαν και διοργανώθηκαν από το ΤΕΕ και τα μέλη βρίσκονται ψηφιοποιημένα και συνέχεια εμπλουτίζεται με καινούριο υλικό. Επίσης το περιοδικό Τεχνικά Χρονικά, μετά από το 2000 ψηφιοποιείται και μπορεί να βρεθεί και αυτό ακολουθώντας συγκεκριμένους συνδέσμους της ιστοσελίδας. Το υλικό αυτό μπορεί να βρεθεί και μέσω αναζήτησης κατευθείαν στον ηλεκτρονικό κατάλογο του ΤΕΕ (opac.tee.gr) και να «κατέβει» (download) από τον καθένα που έχει υπολογιστή και σύνδεση Internet, καθώς δεν απαιτείται χρήση password για την χρήση αυτού του υλικού.

Από αυτό το σημείο και μετά μπορούν να προκύψουν δύο καινούριες τουλάχιστον υπηρεσίες. Πρώτον, θα μπορούσε η βιβλιοθήκη του ΤΕΕ Κοζάνης, να αποθηκεύει το υλικό αυτό σε μία δισκέτα, CD-ROM, ή άλλο αποθηκευτικό χώρο που θα φέρνει ο ίδιος ο χρήστης. Η χρέωση για αυτήν την υπηρεσία είναι υπό συζήτηση, καθώς κάποιες άλλες βιβλιοθήκες του ΤΕΕ όπως αυτή της Αθήνας, χρεώνει την υπηρεσία αυτή. Όμως αυτό το υλικό ούτως ή άλλως βρίσκεται ελεύθερο μέσω αναζήτησης στον ηλεκτρονικό κατάλογο του ΤΕΕ από κάθε χρήστη με τον ηλεκτρονικό κατάλογο του ΤΕΕ από κάθε χρήστη με τον προσωπικό του υπολογιστή. Με αυτή την λογική η χρέωση για αυτήν την υπηρεσία δεν είναι απαραίτητη. Επίσης στο ίδιο πνεύμα θα μπορούσαμε να προσφέρουμε περιεχόμενο της Ψηφιακής Βιβλιοθήκης του ΤΕΕ μέσω e-mail (ηλεκτρονικού ταχυδρομείου) ή τουλάχιστον να τους υποδεικνύουμε μέσω του ταχυδρομείου σε ποια ηλεκτρονική θέση βρίσκονται οι πληροφορίες που τους ενδιαφέρουν.

Επίσης θα μπορούσαμε να αναπτύξουμε την υπηρεσία Διαδανεισμού με άλλες βιβλιοθήκες εκτός από αυτές των άλλων παραρτημάτων του Τεχνικού Επιμελητηρίου. Με αυτήν την λογική θα μπορεί ένας χρήστης των Πολυτεχνικών Σχολών π.χ. του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου να δανειστεί υλικό ή και αντίστροφα οι χρήστες της βιβλιοθήκης του ΤΕΕ Κοζάνης να δανείζονται βιβλία με όποια βιβλιοθήκη έχει το ΤΕΕ Κοζάνης συνεργασία μέσω της υπηρεσίας του Διαδανεισμού. Βέβαια πρέπει να αναφερθεί ότι το υλικό που έχει τη δυνατότητα να δανειστεί ένας χρήστης βιβλιοθήκης Τεχνικού Επιμελητηρίου είναι πολύ μεγάλο, καθώς η συλλογή μόνο των βιβλίων που έχουν οι βιβλιοθήκες του ΤΕΕ ξεπερνάνε τους 55.000 τόμους. Αυτό όμως δεν πρέπει να μας αποτρέψει από το να συνεχίσουμε τη συνεργασία μας με βιβλιοθήκες που περιέχουν συγγενικό υλικό με το δικό μας. Είναι καλό να δίνονται στον χρήστη της κάθε βιβλιοθήκης πολλές επιλογές για την αναζήτηση και χρήση υλικού.

Το τελευταίο, το πιο μεγαλεπήβολο όμως πρόγραμμα-υπηρεσία είναι η παρουσία της βιβλιοθήκης του ΤΕΕ Κοζάνης στην ιστοσελίδα του

Τεχνικού Επιμελητηρίου Κοζάνης. Αυτή η υπηρεσία-πρόγραμμα είναι ήδη σε εξέλιξη εδώ και λίγο καιρό. Στην ιστοσελίδα του ΤΕΕ Δυτικής Μακεδονίας (www.tdm.gr) βρίσκεται ένας σύνδεσμος με το όνομα **ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ**. Προς το παρόν το περιεχόμενο αυτού του συνδέσμου δεν είναι σπουδαίο. Περιέχει απλά πληροφορίες για τις υπηρεσίες που παρέχονται από τη βιβλιοθήκη, τους όρους δανεισμού, του προσωπικού, ώρες λειτουργίας, τρόπους επικοινωνίας (τηλέφωνα, fax, e-mail) και τελευταίο και σημαντικότερο για τους χρήστες σύνδεσμος για αναζήτηση μέσω του ηλεκτρονικού καταλόγου του ΤΕΕ (opac.tee.gr). Αν και όπως αναφέρθηκε και (λίγο) προηγουμένως η ηλεκτρονική βιβλιοθήκη του ΤΕΕ Κοζάνης είναι σχετικά φτωχή, δείχνει όμως τη διάθεση για αλλαγή και αποδοχή των καινούριων τεχνολογιών για την εξυπηρέτηση των χρηστών. Η ιστοσελίδα όμως αυτή δεν πρόκειται να μείνει χωρίς ανανέωση. Με τον καιρό θα μπορούσε να αναπτυχθεί, δίνοντας συνδέσμους σε δικτυακούς τόπους συγγενείς με το υλικό που διαθέτει η βιβλιοθήκη. Θα μπορούσε επίσης να δίνεται κατάλογος με τα καινούρια βιβλία και υλικά που αγόρασε η βιβλιοθήκη και συγχρόνως να δέχεται προτάσεις για αγορά υλικού. Επίσης μέσω της υπηρεσίας του e-mail η βιβλιοθήκη θα μπορούσε να εξυπηρετεί πολλούς χρήστες εξ αποστάσεως, χωρίς να είναι αναγκαία η παρουσία τους ενώπιον των υπαλλήλων της βιβλιοθήκης. Η ιστοσελίδα θα μπορούσε να εμπλουτιστεί με ακόμα περισσότερες υπηρεσίες που θα την βοηθούσαν να βαδίζει τολμηρά σε καινούρια μονοπάτια.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΛΥΨΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Η γεωγραφική περιοχή κάλυψης αρχίζει και αλλάζει θέτονας και πραγματοποιώντας όλο και περισσότερους από τους αντικειμενικούς στόχους μας. Σχεδόν στο συνολικό ποσοστό του ως σήμερα, οι χρήστες της βιβλιοθήκης ήταν είτε από την πόλη της Κοζάνης ή από τον ευρύτερο χώρο της Δυτικής Μακεδονίας. Βέβαια όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, δανεισμός υλικού μπορούσε να γίνει και σε βιβλιοθήκες άλλων παραρτημάτων Τεχνικού Επιμελητηρίου ανά όλη την Ελλάδα ή απευθείας σε μηχανικούς – μέλη του ΤΕΕ όπου και αυτά αν βρίσκονταν. Βέβαια οι δανεισμοί είτε σε άλλες βιβλιοθήκες παραρτημάτων του ΤΕΕ ή μηχανικούς που βρίσκονταν σε άλλα μέρη της Ελλάδας, ήταν σχεδόν μηδαμινοί καθώς στον ενιαίο ηλεκτρονικό κατάλογο δεν υπήρχε μέχρι πρότινος καταχωρημένο το υλικό που υπήρχε μόνο στην βιβλιοθήκη του ΤΕΕ Κοζάνης. Κατά συνέπεια δεν υπήρχε ένδειξη τι υπάρχει στη συγκεκριμένη βιβλιοθήκη.

Καθώς όμως άρχισε η καταχώρηση του υλικού στον ηλεκτρονικό κατάλογο του ΤΕΕ, σιγά-σιγά το υλικό της βιβλιοθήκης άρχισε να δανείζεται και εκτός περιοχής Δυτικής Μακεδονίας. Ακόμα, αν τελικά λειτουργήσει η υπηρεσία Διαδανεισμού, το πεδίο γεωγραφικής καλύψεως γίνεται ακόμα μεγαλύτερο. Επίσης, αν ακόμα λειτουργήσει και η εξυπηρέτηση χρηστών μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, είναι αυτονόητο ότι δεν μπορούμε να έχουμε ξεκάθαρη γεωγραφική περιοχή κάλυψης.

Είμαστε όμως σε θέση να ελέγξουμε τον δανεισμό του υλικού σε τόσο μεγάλη γεωγραφική περιοχή; Ο δανεισμός σε μηχανικούς-μέλη και βιβλιοθήκες ΤΕΕ όπου αυτές και αν βρίσκονται είναι υποχρέωση της βιβλιοθήκης του ΤΕΕ Κοζάνης.

Η παραχώρηση βιβλιογραφίας και ψηφιακού περιεχομένου από τη βιβλιοθήκη του ΤΕΕ δεν εγκυμονεί κανέναν κίνδυνο καθώς οι πληροφορίες αυτές βρίσκονται πάντα καταχωρημένες στον ηλεκτρονικό κατάλογο. Τέλος η υπηρεσία Διαδανεισμού γίνεται μεταξύ βιβλιοθηκών

συνήθως και όπως είναι λογικό η επιστροφή του δανειζόμενου τεκμηρίου είναι ασφαλής και άμεση.

Στην προοπτική διεύρυνσης της γεωγραφικής περιοχής κάλυψης της υπηρεσίας της βιβλιοθήκης του ΤΕΕ Κοζάνης, τον κύριο ρόλο θα παίξει η διάθεση του προσωπικού. Σίγουρα ο κόπος και η δουλειά θα είναι μεγαλύτερη, αλλά ανάλογη θα είναι και η διαφήμιση της κοινωνικής προσφοράς της βιβλιοθήκης, μέσω της ικανότητάς της να παρέχει καλύτερες υπηρεσίες απ' όπου κι αν αυτές ζητηθούν.

Υπάρχει στην βιβλιοθήκη του ΤΕΕ Κοζάνης, επίσης βρίσκεται υλικό που διαθέτουν βιβλιοθήκες μόνο του ΤΕΕ, όπως μελέτες που έχουν εκπονηθεί από μέλη του και ημερίδες και συνέδρια που έχουν οργανωθεί από το ίδιο το ΤΕΕ. Το γεγονός ακόμα ότι οι δύο Πολυτεχνικές Σχολές της Κοζάνης δεν έχουν δικιά τους οργανωμένη βιβλιοθήκη, κάνει ακόμα πιο σημαντική την παρουσία και τις υπηρεσίες που προσφέρει η συγκεκριμένη βιβλιοθήκη. Μα και αυτές οι ίδιες υπηρεσίες που σκοπεύει να προσφέρει η βιβλιοθήκη του ΤΕΕ Κοζάνης, είναι ηξιοσημείωτες. Η προσφορά υλικού της ψηφιακής βιβλιοθήκης του ΤΕΕ και η επίσης προσφορά του ίδιου υλικού μέσω e-mail θα αποτελέσουν μοναδικές υπηρεσίες για το κωρο της Δυτικής Μακεδονίας.

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

Άραγε έχει να προσφέρει κάτι καινούριο η βιβλιοθήκη του ΤΕΕ Κοζάνης, τουλάχιστον στον χώρο της Δυτικής Μακεδονίας; Σίγουρα ναι. Η ίδια η υπόστασή της ως Ειδική Βιβλιοθήκη που καλύπτει τις επιστήμες των μηχανικών αλλά και συναφή επιστημονικά πεδία, την κάνει μοναδική για τον γεωγραφικό χώρο που βρίσκεται. Είναι γεγονός ότι υλικό παρόμοιου ενδιαφέροντος διαθέτει και η βιβλιοθήκη του ΤΕΙ Κοζάνης, μα ούτε στο σύνολο, ούτε και στο βαθμό εξειδίκευσης που υπάρχει στην βιβλιοθήκη του ΤΕΕ Κοζάνης. Επίσης βρίσκεται υλικό που διαθέτουν βιβλιοθήκες μόνο του ΤΕΕ, όπως μελέτες που είχαν εκπονηθεί από μέλη του και ημερίδες και συνέδρια που έχουν οργανωθεί από το ίδιο το ΤΕΕ. Το γεγονός ακόμα ότι οι δύο Πολυτεχνικές Σχολές της Κοζάνης δεν έχουν δικιά τους οργανωμένη βιβλιοθήκη, κάνει ακόμα πιο σημαντική την παρουσία και τις υπηρεσίες που προσφέρει η συγκεκριμένη βιβλιοθήκη. Μα και αυτές οι ίδιες υπηρεσίες που σκοπεύει να προσφέρει η βιβλιοθήκη του ΤΕΕ Κοζάνης, είναι αξιοσημείωτες. Η προσφορά υλικού της ψηφιακής βιβλιοθήκης του ΤΕΕ και η επίσης προφορά του ίδιου υλικού μέσω e-mail θα αποτελέσουν μοναδικές υπηρεσίες για το χώρο της Δυτικής Μακεδονίας.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

Ο οικονομικός σχεδιασμός είναι ίσως το πιο δύσκολο κομμάτι του ευρύτερου σχεδίου ανάπτυξης της βιβλιοθήκης. Είναι πολύ δύσκολο για έναν υπάλληλο της βιβλιοθήκης να κοστολογήσει υπηρεσίες και προσωπικό υλικό. Πως μπορεί να θέτει οικονομικά όρια σε αυτά που χρειάζεται η βιβλιοθήκη, όταν ξέρει ότι χρειάζονται ακόμα περισσότερα για την ανάπτυξη της. Πολλές φορές ακόμα το αίσθημα κοινωνικής προσφοράς που έχει για τη βιβλιοθήκη του απαγορεύει και να εξετάζει τις υπηρεσίες που προσφέρονται με χρηματοοικονομικά κριτήρια, τη στιγμή που ολοένα και περισσότερες βιβλιοθήκες ψάχνουν να βρουν πηγές εσόδων χρεώνοντας τις υπηρεσίες που προσφέρουν στους χρήστες. Οι ετήσιοι προϋπολογισμοί όσο περνάνε τα χρόνια συρρικνώνονται μέσα στο γενικότερο πλαίσιο της αυστηρής χρηματοοικονομικής πολιτικής αναγκάζοντας τις διοικήσεις των βιβλιοθηκών να βρουν τρόπους να εξασφαλίζουν έσοδα για τη συνέχιση της εύρυθμης λειτουργίας τους. Θα αναλυθούν παρακάτω οι πηγές από τις οποίες η βιβλιοθήκη μπορεί να αντλήσει έσοδα και επίσης θα μελετηθούν τα έξοδα που απαιτούνται για να υλοποιηθούν οι στόχοι που περιλαμβάνονται στο σχέδιο ανάπτυξης. Όπως αναφέρθηκε και στο κεφάλαιο "προσδιορισμός εσωτερικών δυνάμεων", έξοδα όπως οι πληρωμές των εργαζομένων, οι υπηρεσίες καθαριότητας της βιβλιοθήκης, οι λογαριασμοί ρεύματος, οι παραγγελίες του απαραίτητου εξοπλισμού (υπολογιστές, εκτυπωτές) δεν συμπεριλαμβάνονται στον προϋπολογισμό της βιβλιοθήκης. Εντάσσονται στα γενικότερα έξοδα και κατά συνέπεια η βιβλιοθήκη δεν έχει καμιά υποχρέωση να τα συμπεριλάβει στο οικονομικό σχέδιο με το δεδομένο ότι πρέπει να πληρωθούν από το βασικό προϋπολογισμός της. Με το ποσό των 5000 ευρώ η βιβλιοθήκη καλύπτει έξοδα όπως αγορά υλικού. Στο κομμάτι αυτό του οικονομικού σχεδιασμού θα αναφερθούν τα έξοδα που καλύπτονται άμεσα από τον προϋπολογισμό της βιβλιοθήκης και αυτά που καλύπτονται από το γενικότερο προϋπολογισμό του Τεχνικού Επιμελητηρίου. Επίσης θα αναφερθούν και οι διάφορες πηγές εσόδων.

Προσωπικό

Η βιβλιοθήκη απασχολούσε για 16 χρόνια έναν υπάλληλο. Μόνο το καλοκαίρι του 2004 δημιουργήθηκε μία ακόμα θέση. Από τον Οκτώβριο του 2005 έως τον Ιανουάριο του 2007 απασχολεί ακόμα ένα βιβλιοθηκονόμο, το πρώτο εξάμηνο για την άσκηση του στα πλαίσια των σπουδών του και τους υπόλοιπους δέκα μήνες με σύμβαση ορισμένου χρόνου. Από το Φεβρουάριο του 2007 η βιβλιοθήκη θα παραμείνει με ένα βιβλιοθηκονόμο παρά το γεγονός ότι ο όγκος των εργασιών είναι πολύ μεγάλος για ένα μόνο άτομο.

Εάν προσληφθεί ξανά επιπλέον βιβλιοθηκονόμος, στα έξοδα του Τεχνικού Επιμελητηρίου θα προστεθούν τουλάχιστον 820 ευρώ το μήνα, ποσό που αντιστοιχεί στον ελάχιστο βασικό μισθό. Η δεύτερη θέση επίσης μπορεί να καλύπτεται συνεχόμενα από ασκούμενους με αποτέλεσμα να μειώνονται τα έξοδα του ΤΕΕ γιατί ο μισθός των ασκούμενων βιβλιοθηκονόμων είναι 250 ευρώ. Αν και με τον τρόπο αυτό εξοικονομούνται σημαντικά χρηματικά ποσά, ενδέχεται να υπάρξουν ορισμένα προβλήματα επειδή δεν είναι σίγουρο ότι κάθε εξάμηνο θα υπάρξει ενδιαφερόμενος για να καλύψει τη θέση. Επίσης η έλλειψη εμπειρίας των ασκούμενων έχει ως αποτέλεσμα να προχωράει με αργούς ρυθμούς το πρόγραμμα ανάπτυξης της βιβλιοθήκης εφόσον απολύτως δικαιολογημένα ο κάθε καινούργιος ασκούμενος χρειάζεται ένα χρονικό διάστημα προσαρμογής και εκπαίδευσης για να μπει στο πνεύμα ανάπτυξης της βιβλιοθήκης.

Βλέπουμε λοιπόν ότι στην πρώτη περίπτωση που στη βιβλιοθήκη απασχολείται έμπειρος βιβλιοθηκονόμος τα έξοδα είναι σημαντικά αλλά η πείρα που του προσφέρει η προϋπηρεσία του στη δουλειά βοηθάει στη γρηγορότερη ανάπτυξη της βιβλιοθήκης. Αντίθετα στη δεύτερη περίπτωση αν και εξοικονομούνται χρήματα υπάρχει κίνδυνος λόγω της έλλειψης εμπειρίας ή λόγω της μη ύπαρξης ενδιαφερόμενου ασκούμενου, να κινδυνεύει η βιβλιοθήκη να τεθεί εκτός της τροχιάς ανάπτυξης της.

Υλικό-Υπηρεσίες

Μέσω αυτού θα μπορούσαν να υπάρχουν όχι μόνο έξοδα αλλά και έσοδα για τη βιβλιοθήκη. Για την απόκτηση του υλικού όπως αναφέρθηκε υπάρχει το ποσό των 5000 ευρώ. Πολύ μικρό ποσό βέβαια, αλλά έως τώρα δεν υπήρξε ποτέ εξάντλησή του.

Στο οικονομικό σχέδιο απόκτησης υλικού καλό θα ήταν να υπάρχει διαρκής συνεννόηση των βιβλιοθηκονόμων με υπαλλήλους της Διοικούσας Επιτροπής του ΤΕΕ για καλύτερη κατανόηση του λόγου που πρέπει να δαπανάται αυτό το ποσό.

Όσον αφορά τα έσοδα μέσω των υπηρεσιών του ΤΕΕ, μπορούσαν να παρουσιαστούν και να εφαρμοστούν προτάσεις για πρώτη φορά επιφέροντας σημαντικά έσοδα. Ένα πρώτο βήμα θα μπορούσε να είναι η χρέωση των φωτοτυπιών. Φυσικά πρέπει να λάβουμε υπόψη το ποσό της χρέωσης. Δεν πρέπει να είναι πολύ μεγάλο και πιο συγκεκριμένα μεγαλύτερο από ότι σε εξωτερικά φωτοτυπικά για να αποφύγουμε το δανεισμό και τη μεταφορά του υλικού εκτός της βιβλιοθήκης για να φωτοτυπείται έξω. Σε ορισμένο υλικό όμως μπορούμε να υποχρεώσουμε να φωτοτυπείται μόνο μέσα στη βιβλιοθήκη(πληροφοριακό υλικό, περιοδικά). Χρέωση επίσης θα μπορούσαμε να έχουμε και στην αποθήκευση δεδομένων σε δισκέτα, CD-ROM του υλικού της ψηφιακής βιβλιοθήκης του ΤΕΕ. Πρέπει επίσης να προσέξουμε η χρέωση να μην είναι μεγάλη για να μην προτιμάται η χρήση της υπηρεσίας μέσω των προσωπικών τους υπολογιστών ή από υπολογιστές των internet café, καθώς το υλικό αυτό είναι ελεύθερο στο διαδίκτυο

Διαφήμιση

Ως βασική αποστολή του σχεδίου της πενταετούς ανάπτυξης, πρέπει να τη συμπεριλάβουμε στο οικονομικό σχέδιο και να της χορηγήσουμε τα απαραίτητα κονδύλια για την επίτευξη της. Η δημιουργία κάποιων αφισών που θα τοιχοκολληθούν σε χώρους όπως άλλες βιβλιοθήκες, ΤΕΙ, Πανεπιστήμια, σχολεία, δημόσιες υπηρεσίες θα ήταν σημαντικό βήμα. Βέβαια επειδή τα φωτοτυπικά της Κοζάνης βγάζουν αφίσες μόνο σε ποσότητα των 100 κομματιών ενώ χρειαζόμαστε πολύ λιγότερες, το υπερβολικό κόστους μας αποθαρρύνει. Μια ιδέα για τη μείωση του κόστους είναι να γίνει η διαφήμιση σε περιόδους που το ΤΕΕ διοργανώνει ημερίδες, συνέδρια. Οπότε η υπηρεσία στα πλαίσια των δραστηριοτήτων της θα εκτυπώσει αναγκαστικά αφίσες. Τότε πρέπει να απαιτήσουμε ένα μέρος αυτών να αφορά τη βιβλιοθήκη. Τέλος μπορούμε χωρίς κόστος να διαφημίσουμε τη βιβλιοθήκη ζητώντας από ιστοσελίδες (π.χ του ΤΕΙ Κοζάνης) να δημιουργήσουν σύνδεσμο προς τη βιβλιοθήκη μας. Όμως η διαφήμιση γίνεται σε περιορισμένο χώρο και κοινό από όσο θα θέλαμε.

ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Η αύξηση των υπηρεσιών που θέλει να προσφέρει η βιβλιοθήκη είναι λογικό ότι θα φέρει και μεγαλύτερο φόρτο δουλειάς. Οι περισσότερο τεχνολογικά εξαρτημένες υπηρεσίες, θα απαιτήσουν δεξιότητες που πιθανόν να μη διαθέτουν οι πιο παλιοί υπάλληλοι. Για να γίνει πιο ευέλικτο το σχέδιο ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού, θα χρειαστεί να καθορίσουμε σε κάθε υπηρεσία και λειτουργία της βιβλιοθήκης τι ανθρώπινο δυναμικό χρειάζεται και με τι γνώσεις μπορεί να φέρει σε πέρας τις υπηρεσίες αυτές.

Υπηρεσία εξυπηρέτησης κοινού.

Συνήθως η υπηρεσία αυτή γίνεται με αναζήτηση στον ηλεκτρονικό κατάλογο του ΤΕΕ. Ο υπολογιστής βρίσκεται στην αίθουσα της βιβλιοθήκης και με βάση την επιθυμία του κοινού ο βιβλιοθηκονόμος διεξάγει την έρευνα. Οι δεξιότητες που απαιτούνται για την υπηρεσία αυτή δεν είναι ιδιαίτερες. Με κριτήρια το θέμα, το συγγραφέα, εκδότη και με συνδυασμούς αυτών γίνεται η αναζήτηση και βρίσκονται τα κριτήρια που ενδιαφέρουν το χρήστη. Βέβαια ένας βιβλιοθηκονόμος που βρίσκεται χρόνια στην υπηρεσία για διάφορες αναζητήσεις δεν χρειάζεται τη χρήση του ηλεκτρονικού καταλόγου καθώς γνωρίζει το υλικό που υπάρχει στη συλλογή της βιβλιοθήκης. Το αποτέλεσμα είναι ότι μπορεί να χρειαστεί ο υπάλληλος να ασχοληθεί χωρίς διακοπή για όλο το ωράριο της υπηρεσίας του με την εξυπηρέτηση των χρηστών. Ίσως σε αυτή την περίπτωση θα ήταν προτιμότερο να απασχολείται σε αυτή τη θέση ένας νέος βιβλιοθηκονόμος καθώς θα έχει κατά πάσα πιθανότητα μεγαλύτερη υπομονή και αντοχή να εξυπηρετεί το κοινό που πολλές φορές δεν ξέρει τι ακριβώς πρέπει να ψάξει και χρειάζεται καθοδήγηση.

Καταλογογράφηση, ταξινόμηση του υλικού.

Αυτές οι δραστηριότητες πραγματοποιούνται πλέον μέσω του συστήματος GEAC-ADVANCE που χρησιμοποιούν από κοινού όλες οι βιβλιοθήκες του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος. Τα στοιχεία του κάθε τεκμηρίου εισάγονται ηλεκτρονικά σε φόρμες που δίνονται από το σύστημα και στη συνέχεια καταχωρούνται στο συλλογικό κατάλογο του ΤΕΕ. Δεδομένου ότι χρειάζεται να περνάει κανείς αρκετές ώρες σε έναν υπολογιστή, η εργασία αυτή προτιμότερο θα ήταν να έρχεται σε πέρας από ένα νεότερο βιβλιοθηκονόμο.

Παρακολούθηση και στατιστικός έλεγχος αποτελεσματικότητας υπηρεσιών και υλικού

Είναι μια εργασία που δεν είναι ανάγκη να πραγματοποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Ο υπάλληλος που θα ασχοληθεί με αυτό το καθήκον όμως πρέπει να παίρνει μέσω της εργασίας του μια εικόνα σε ποιους τομείς λειτουργεί καλά η βιβλιοθήκη και σε ποιους όχι, τι χρειάζεται και σε τι δεν πρέπει να δίνεται μεγάλη βαρύτητα στο κοντινό μέλλον.

Πρέπει να μελετάει τη ροή των εσόδων και εξόδων και τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί καταλληλότερα ο προϋπολογισμός. Για παράδειγμα πρέπει να κρατάει στοιχεία για έσοδα που κερδίζει η βιβλιοθήκη μέσω φωτοτυπικού ή ακόμα και να προχωράει σε παραγγελία υλικού από επιστημονικές περιοχές που έχουν παραμεληθεί και χρειάζονται ανανέωση. Πρέπει να αποφασίζει αν σε κάποια υπηρεσία πρέπει να δίνεται μεγαλύτερη βαρύτητα γιατί η βιβλιοθήκη εισπράττει μεγαλύτερα κέρδη από αυτήν ή είναι πιο αρεστή στους χρήστες. Αυτή η εργασία θα μπορούσε να γίνεται από τον παλαιότερο στην ιεραρχία υπάλληλο της βιβλιοθήκης καθώς οι τελικές αποφάσεις θα λαμβάνονται από αυτόν και επίσης έχει συνήθως ευρύτερο πλάνο για τον τρόπο λειτουργίας της βιβλιοθήκης.

Συντήρηση και ανανέωση της ιστοσελίδας της βιβλιοθήκης

Σε αυτή την περίπτωση ο υπάλληλος μπορεί να μην είναι βιβλιοθηκονόμος αλλά ένας πληροφορικός με μεγαλύτερες δεξιότητες στη χρήση δικτύων. Μετά από εντολή των υπαλλήλων της βιβλιοθήκης θα μπορεί να εμπλουτίζει την ιστοσελίδα. Αυτή είναι μια εργασία που δεν χρειάζεται να γίνεται καθημερινά.

Ο υπάλληλος αυτός αν είναι πληροφορικός μπορεί να ανήκει στο ευρύτερο δυναμικό του ΤΕΕ και όχι μόνο στη βιβλιοθήκη. Βέβαια την εργασία αυτή μπορεί να κάνει και ένας βιβλιοθηκονόμος με τις απαραίτητες γνώσεις δικτύων ή ένας υπάλληλος που θα απασχολείται σε θέση γραμματέα για όλο το ΤΕΕ Κοζάνης.

Σύμφωνα με τα σημερινά δεδομένα η υπηρεσία της βιβλιοθήκης του ΤΕΕ Κοζάνης απασχολεί μια μόνιμη βιβλιοθηκονόμο και ένα βιβλιοθηκονόμο με σύμβαση ορισμένου χρόνου και αυτό είναι το ελάχιστο προσωπικό που χρειάζεται για να πραγματοποιηθούν όλες οι λειτουργίες και υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Δύο άτομα είναι το ελάχιστο προσωπικό για να καλύπτονται όλες οι υπηρεσίες και ανάγκες της βιβλιοθήκης και παράλληλα να υπάρχει δυνατότητα ανάπτυξης της. Σε περίπτωση όμως που δεν υπάρχει στόχος για ανάπτυξη και διεύρυνση, οι υπάρχουσες λειτουργίες και υπηρεσίες ως έχουν μπορούν να λειτουργήσουν με την απασχόληση ενός μόνο βιβλιοθηκονόμου.

ΣΧΕΔΙΟ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Ο χώρος που έχει στη διάθεση της η Βιβλιοθήκη του ΤΕΕ Κοζάνης είναι δύο αίθουσες με συνολικό εμβαδόν 100τμ. Η υπηρεσία του ΤΕΕ Κοζάνης μεταφέρθηκε μόλις πριν από έξι (6) χρόνια στον σημερινό της χώρο και γίνεται αντιληπτό ότι δεν προβλέπεται στο εγγύς μέλλον η μεταφορά της. Επίσης η βιβλιοθήκη δεν μπορεί να μεταφερθεί από μόνη της σε άλλο κτίριο καθώς πρέπει να βρίσκεται όσο το δυνατόν πιο κοντά για την άμεση χρήση από το προσωπικό και μέλη του ΤΕΕ Κοζάνης. Η βιβλιοθήκη έχει όλο τον απαραίτητο τεχνολογικό εξοπλισμό που της χρειάζεται (υπολογιστές, τηλέφωνα, fax, εκτυπωτές, φωτοτυπικό μηχάνημα). Τέλος οι ηλεκτρολογικές, υδραυλικές εγκαταστάσεις είναι ικανοποιητικές καθώς το κτίριο είναι λίγων χρόνων. Σαν περιβάλλον για την εργασία των υπαλλήλων ο χώρος είναι σίγουρα ο καλύτερος δυνατός. Όμως αναλογιζόμενοι επίσης και τις υπηρεσίες που θέλει να προσφέρει η βιβλιοθήκη μπορούμε να προτείνουμε μερικές αλλαγές.

Αρχικά θα αναφέρουμε ότι λόγω του μικρού χώρου της, η βιβλιοθήκη δεν μπορεί να λειτουργήσει ως αναγνωστήριο. Το μέγεθος της διαθέσιμης αίθουσας είναι 50τμ., με πολύ μικρότερο ελεύθερο χώρο. Δεν υπάρχει επίσης ένα γραφείο για να μπορούν οι χρήστες να μελετήσουν το υλικό που θέλουν να δανειστούν. Η αγορά βέβαια ενός γραφείου δεν βέβαια πρόβλημα, αλλά το αν θέλει ή μπορεί, η βιβλιοθήκη να λειτουργήσει σαν αναγνωστήριο. Όπως είπαμε ο χώρος είναι πολύ μικρός. Εκτός από εξυπηρέτηση κοινού, διεκπεραιώνονται και εργασίες καταλογογράφησης, ταξινόμησης. Σαν συνέπεια βλέπουμε ότι ούτε οι χρήστες θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τον χώρο για μελέτη, μα ούτε και οι υπάλληλοι θα μπορούσαν να πραγματοποιήσουν τις εργασίες τους με ευκολία. Ο παράγοντας της ησυχίας είναι απαραίτητος και για τους μεν και για τους δε. Η μόνη λύση θα ήταν να χρησιμοποιηθεί μία καινούρια αίθουσα που να προσφέρει αυτήν την δυνατότητα στους χρήστες. Δυστυχώς όμως η οι πιθανότητες για μία τέτοια εξέλιξη είναι ελάχιστες, κάνοντας να αποκλείσουμε σχεδόν την όλη σκέψη μας.

Με την ίδια λογική διεύρυνση του χώρου, θα χρειαστούμε κάποια επιπλέον αίθουσα για βάλουμε υλικό όπως πολύ παλιά τεύχη περιοδικών και βιβλία που έχει περάσει η περίοδος χρησιμότητάς τους. Μία αίθουσα που θα λειτουργεί σαν αρχείο για υλικό που δεν χρησιμοποιείται πια ή σχεδόν ελάχιστα, από τους χρήστες λόγω της παλαιότητας του. Η ανάγκη για να προβούμε σε αυτήν την ενέργεια είναι ακόμα μεγαλύτερη καθώς ο χώρος του Βιβλιοστάσιου συνεχώς λιγοστεύει με κίνδυνο να μην υπάρχουν σε λίγα χρόνια ράφια για να ταξιθετήσουμε το καινούριο υλικό που παραλαμβάνουμε. Προς το παρόν υιοθετείται το σκεπτικό να αποθηκεύεται ένα μέρος αυτού του χρηστικού υλικού σε ντουλάπια. Το αποτέλεσμα όμως δεν είναι ιδιαίτερα ικανοποιητικό γιατί πέρα από τον μη χρηστικό τρόπο ανάκτησης του υλικού, το πρόβλημα του χώρου εξακολουθεί να περιμένει. Η μόνη λύση που διαφαίνεται είναι η καταχώρηση όλου αυτού του υλικού της βιβλιοθήκης στο γενικό αρχείο της υπηρεσίας του ΤΕΕ Κοζάνης.

Επιθυμητή επίσης θα ήταν η παραγγελία ηλεκτρονικών υπολογιστών για αναζήτηση υλικού στον ηλεκτρονικό κατάλογο του ΤΕΕ απευθείας από τους χρήστες. Ένας ή δύο υπολογιστές θα μπορούσαν να τοποθετηθούν όχι απαραίτητα στον χώρο της βιβλιοθήκης αλλά σε κάποιο άλλο χώρο του ΤΕΕ Κοζάνης, Με δυνατότητα βέβαια ελέγχου αλλά και βοήθειας μέσω ενός υπαλλήλου. Αυτή βέβαια η υπηρεσία δεν είναι στα άμεσα πλάνα του σχεδιασμού. Αν παρατηρηθεί σημαντική αύξηση των χρηστών και μη δυνατότητα άμεσης εξυπηρέτησής τους από τους υπαλλήλους της βιβλιοθήκης, τότε μόνο θα προσπαθήσουμε να το θέσουμε σε λειτουργία.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

Η σειρά και ο τρόπος που θα μπουν όλες οι ενέργειες σε κίνηση αποτελούν μεγάλο μέρος της επιτυχίας του σχεδιασμού της ανάπτυξης της βιβλιοθήκης. Χρηματικά ποσά πρέπει να εξασφαλισθούν και προσωπικό, αν κρίνεται ότι για τις αλλαγές που σχεδιάζονται απαιτούνται μεγαλύτερες δεξιότητες από αυτές που κατέχουν οι ήδη εργαζόμενοι. Για τους πιο παλιούς υπαλλήλους θα πρέπει να διοργανωθούν σεμινάρια για να μπορούν να ανταποκρίνονται στις τρέχουσες εξελίξεις της βιβλιοθηκονομίας, αλλά και της τεχνολογίας γενικότερα. Οι υπηρεσίες πρέπει να μοιραστούν, να μπουν σε ένα χρονοδιάγραμμα και να αξιολογούνται τακτικά. Ένας Βιβλιοθηκονόμος που ασχολείται με την καταλογογράφηση υλικού καλό θα ήταν να μην ασχολείται με την εξυπηρέτηση κοινού. Έτσι, αφού έχουν μοιραστεί οι λειτουργίες της βιβλιοθήκης και εξασφαλιστούν τα απαιτούμενα κονδύλια, εξετάζουμε τους αντικειμενικούς στόχους. Προτιμότερο θα ήταν να ασχολούμαστε αρχικά με τους πιο εύκολους στην πραγματοποίηση τους. Με την επίτευξη τους θα μπορούμε ευκολότερα να συνεχίζουμε στους πιο πολύπλοκους στόχους. Θα πρέπει π.χ. πρώτα να πραγματοποιηθεί το μεγαλύτερο μέρος καταχώρησης του υλικού μας στον ηλεκτρονικό κατάλογο, αν θέλουμε οι διαδικασίες που θα προβούμε για διαφήμιση της βιβλιοθήκης να είναι πιο επιτυχημένες. Εφόσον το σχέδιο ανάπτυξης είναι πενταετίας, εμείς πρέπει να το χωρίσουμε σε μικρότερα χρονικά διαστήματα για έλεγχο και αξιολόγηση των λειτουργιών και υπηρεσιών. Κάθε χρόνο μπορούμε να εξετάζουμε ποια επιστημονικά πεδία χρησιμοποιήθηκαν περισσότερο από τους χρήστες της βιβλιοθήκης και να δίνουμε μεγαλύτερη βαρύτητα σε απόκτηση υλικού παρόμοιου ενδιαφέροντος. Το ίδιο ισχύει και για τις υπηρεσίες. Αν κάποια υπηρεσία δεν χρησιμοποιείται γιατί δεν είναι αρεστή ή είναι ακριβή για τους χρήστες, μπορούμε να προτείνουμε τροποποίηση, μείωση ή ακόμα κατάργηση της. Ενώ μία υπηρεσία που μπορεί να φέρνει κέρδη, να προωθείται περισσότερο. Προπαντός πρέπει να θυμόμαστε ποιος είναι ο

απώτερος σκοπός μας και να αναζητούμε συνεχώς τρόπους για να φτάσουμε γρηγορότερα σε αυτόν.

1. Λίτση-Κασιρινού, Έλσα (2003) *Διοίκηση βιβλιοθηκών: Στρατηγικές για τους φοιτητές του Γεώργιου Κελεσιού και συμπληρωματικές σημειώσεις της Έλσας Κασιρινού - Ευαίσθητη σπουδής καθηγητρός Σπύρος*
2. Κασιρινού Ε., Ανθή (2001) *Ευχαρισίες ιδίως στην οργάνωση και διοίκηση των βιβλιοθηκών*. Αθήνα, Πατάσις/αριότι
3. Castlejoy, Mary & Webb P., Sylvia (1993) *Promoting Excellence: Personnel management and staff development in libraries*. London, Bowker-Saur
4. Harricombe J., Lorraine & Lusher J., T. (1998) *Creating the agile library: A management guide for librarians*. Westport, Greenwood Press

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Κακούρης, Γιώργος & Πιτιλάκη-Καστρινού, Έλσα (2003) *Διοίκηση βιβλιοθηκών: Σημειώσεις για τους φοιτητές του Γεώργιου Κακούρη και συμπληρωματικές σημειώσεις της Έλσας Καστρινού- Πιτιλάκη επίκουρης καθηγήτριας*. Σίνδος
2. Κατσιρικού Ε., Ανθή (2001) *Σύγχρονες τάσεις στην οργάνωση και διοίκηση των βιβλιοθηκών*. Αθήνα, Παπασωτηρίου
3. Casteleyn, Mary & Webb P., Sylvia (1993) *Promoting Excellence: Personnel management and staff development in libraries*. London, Bowker-Saur
4. Harricombe J., Lorraine & Lusher J., T. (1998) *Creating the agile library: A management guide for Librarians*. Westport, Greenwood Press

